

K Z O M B U N D L A K Ń A T
Z B A D A Ń

Warszawa, kwiecień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/51/2010

PREFERENCJE PARTYJNE

W KWIETNIU

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W tym miesiącu badanie preferencji wyborczych odbywało się w szczególnych okolicznościach. **W czasie, gdy realizowaliśmy nasze kwietniowe badanie¹, nastąpiła katastrofa prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem.** Po tym tragicznym wypadku Polacy przeżywali ponadtygodniową żałobę narodową, w czasie której zbiorowe emocje osiągnęły niezwykle intensywność. Większa część badania została przeprowadzona w tym wyjątkowym okresie, co z pewnością nie pozostało bez wpływu na otrzymane wyniki.

Wstrząs po katastrofie prezydenckiego samolotu i śmierci tak wielu wybitnych postaci naszego życia publicznego wywołał wśród Polaków potrzebę wspólnoty, bycia razem i wspólnego przeżywania tego, co się stało. Rodzące się spontanicznie masowe inicjatywy uczczenia pamięci osób, które zginęły, wpłynęły na odświeżenie więzi społecznych. Polacy niejako na nowo poczuli się wspólnotą narodową, którą połączył smutek po stracie głowy państwa. W tych dniach niemal wszyscy chcieli uczestniczyć w życiu zbiorowości, co w sondażu znalazło odbicie m.in. w wyraźnym wzroście deklaracji uczestnictwa w wyborach.

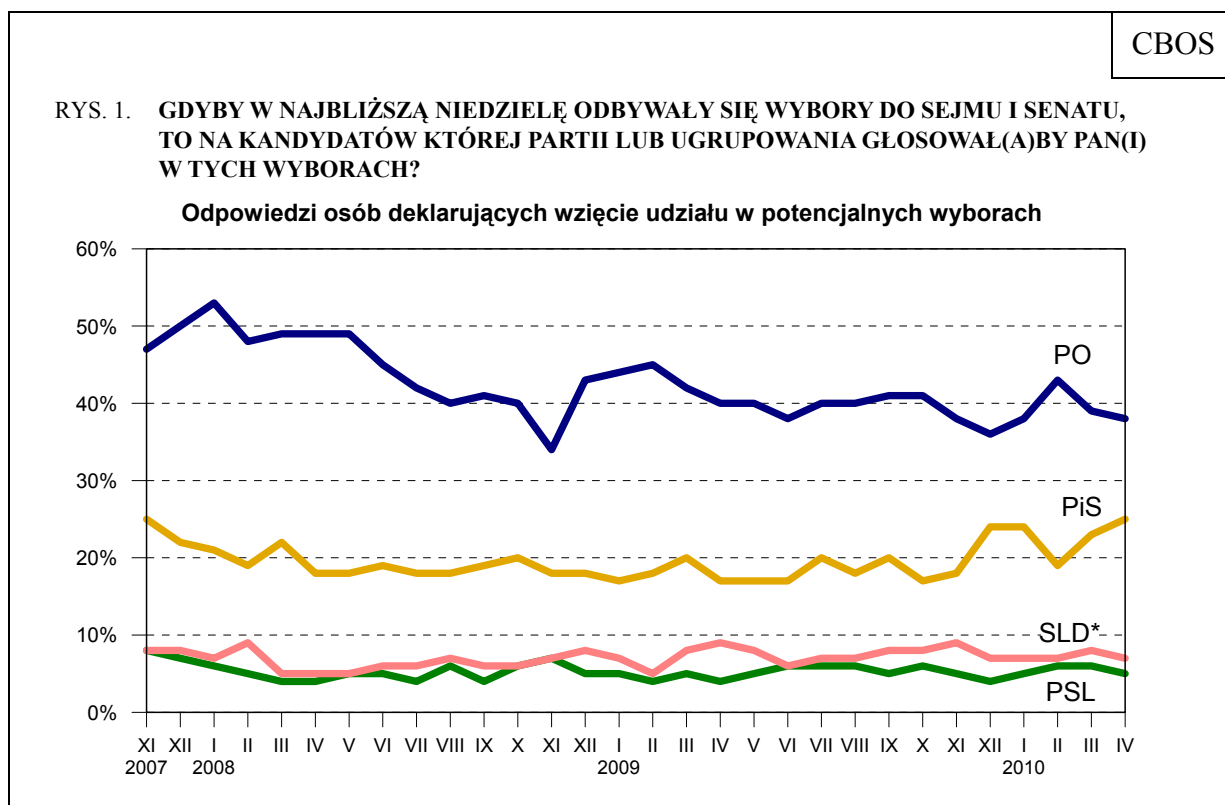
Gdyby wybory do Sejmu i Senatu odbywały się w tym okresie, uczestniczyłoby w nich 63% ankietowanych, aż o 7 punktów procentowych więcej niż w marcu. Jednocześnie w podobnym stopniu zmalał odsetek respondentów odrzucających możliwość udziału w głosowaniu – w kwietniu 21% ankietowanych (o 6 punktów mniej niż miesiąc temu) stwierdziło, że na pewno nie będzie uczestniczyć w wyborach. Praktycznie nie zmieniła się natomiast liczba tych, którzy chcieliby głosować, ale – z różnych powodów – nie są pewni, czy to zrobią (16%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (239) przeprowadzono w dniach 8–19 kwietnia 2010 roku na liczącej 1056 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VII 2009	VIII 2009	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010
	w procentach									
Na pewno wziął(ę)lbym w nich udział	44	47	49	48	47	48	53	53	56	63
Nie wiem, czy wziął(ę)lbym w nich udział	16	16	18	20	19	19	18	16	17	16
Na pewno nie wziął(ę)lbym w nich udziału	40	36	33	32	34	33	28	32	27	21

W kwietniu notowania partii politycznych zmieniły się tylko nieznacznie. Nadal największe poparcie wśród Polaków ma Platforma Obywatelska, którą popiera prawie dwie piąte zadeklarowanych uczestników wyborów (38%, od marca spadek o 1 punkt). Na drugim miejscu znajduje się PiS, na który oddałaby głos jedna czwarta głosujących (25%). W porównaniu z poprzednim pomiarem poparcie dla partii Jarosława Kaczyńskiego wzrosło o 2 punkty procentowe. Na trzecim miejscu znalazło się SLD, które mogłoby liczyć na 7% głosów (spadek o 1 punkt). Na granicy wyborczego progu znajduje się PSL, który w kwietniu poparłoby 5% potencjalnych wyborców (spadek o 1 punkt).

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPi+UP+PD)

W kwietniu wśród ankietowanych zapowiadających, że na pewno poszliby na wybory, swoich zwolenników znalazły jeszcze: KPEiR, LPR, Partia Kobiet, Samoobrona, Polska Partia Pracy i UPR (po 1% głosów).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*									
	VII 2009	VIII 2009	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010	IV 2010
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	40	40	41	41	38	36	38	43	39	38
Prawo i Sprawiedliwość	20	18	20	17	18	24	24	19	23	25
Sojusz Lewicy Demokratycznej	7	7	8	8	9	7	7	7	8	7
Polskie Stronictwo Ludowe	6	6	5	6	5	4	5	6	6	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	1	1	1	1	1	0	0	1	1
Liga Polskich Rodzin	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Partia Kobiet	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samoobrona RP	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Polska Partia Pracy	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1
Unia Polityki Realnej	2	1	1	1	1	1	0	1	0	1
Partia Demokratyczna – demokraci.pl	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0
Prawica Rzeczypospolitej	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Socjaldemokracja Polska	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0
Unia Pracy	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
Inne	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1
Trudno powiedzieć	16	20	18	19	22	23	19	19	18	17
N=	484	486	529	518	473	489	551	527	553	649

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

Od kilku miesięcy tylko minimalnie zmienia się liczba niezdecydowanych wyborców. W kwietniu niespełna jedna piąta Polaków chcących uczestniczyć w demokratycznej procedurze wyłaniania reprezentantów do parlamentu (17%) zadeklarowała, że nie wie, na kandydatów której partii oddałaby swój głos.

Szok, jakim był tragiczny wypadek prezydenckiego samolotu, prawdopodobnie nie znalazł jeszcze odbicia w poglądach politycznych Polaków. Informacja o śmierci i początek okresu żałoby to okoliczności niesprzyjające jakiegokolwiek refleksji, a refleksji politycznej

w szczególności. W tym czasie dominują uczucia – przeżywamy rozpacz, żal, smutek po tych, którzy odeszli. Wśród części żałobników ujawnia się poczucie winy wobec tragicznie zmarłych, wśród innych pojawia się potrzeba obciążania bliźnich winą za to, co było i co się stało. Żałoba musi być przeżyta, egzekwie dokonane, łzy wypłakane – dopiero wtedy przychodzi czas na odnalezienie się w nowej sytuacji. Zatem, biorąc pod uwagę wyłącznie sferę polityki, dopiero pomiary w kolejnych miesiącach powiedzą coś o skutkach tego tragicznego wydarzenia i jego wpływie na preferencje wyborcze. Zniknięcie z polskiego życia publicznego wielu ważnych postaci sprawia, że będzie to nowa sytuacja, w której poszczególne role na naszej scenie politycznej będą co najmniej redefiniowane. To, jak się ta scena ukształtuje, w dużym stopniu zależeć będzie od przebiegu kampanii prezydenckiej, która – w wymiarze psychologii zbiorowej – co najmniej w części będzie się rozgrywała jeszcze w fazie żałoby.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ę)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		63	16	21	1045
Płeć	Mężczyźni	65	15	20	498
	Kobiety	60	18	22	547
Wiek	18-24 lata	62	14	24	143
	25-34	61	17	22	196
	35-44	62	17	21	157
	45-54	58	21	21	193
	55-64	75	12	13	186
	65 lat i więcej	58	15	27	170
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	21	25	398
	Miasto do 20 tys.	63	15	22	139
	20-100 tys.	59	15	26	196
	101-500 tys.	74	13	12	169
	501 tys. i więcej mieszk.	77	10	13	144
Wykształcenie	Podstawowe	52	17	31	260
	Zasadnicze zawodowe	60	16	24	269
	Średnie	68	17	16	355
	Wyższe	75	13	13	161
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	77	11	12	103
	Średni personel, technicy	61	19	20	50
	Pracownicy adm.-biurowi	61	24	15	68
	Pracownicy usług	60	13	27	41
	Robotnicy wykwalifikowani	64	13	23	133
	Robotnicy niewykwalifik.	55	17	28	43
	Rolnicy	50	25	26	53
	Pracujący na własny rach.	50	21	29	47
Bierni zawodowo	Renciści	60	17	23	74
	Emeryci	65	15	20	215
	Uczniowie i studenci	62	14	25	101
	Bezrobotni	66	18	17	59
	Gospodynie domowe i inni	61	18	22	60
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	70	16	14	149
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	16	20	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	14	25	221
	prywatnym gosp. rolnym	48	26	26	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	19	27	155
	501-750	65	14	21	138
	751-1000	61	18	20	160
	1001-1500	68	17	15	186
	Powyżej 1500 zł	78	9	13	134
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	18	28	177
	Średnie	59	19	21	452
	Dobre	70	12	18	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	9	20	54
	Raz w tygodniu	64	17	19	534
	1-2 razy w miesiącu	58	19	23	152
	Kilka razy w roku	61	17	22	198
	W ogóle nie uczestniczy	61	10	29	107
Poglądy polityczne	Lewica	67	11	22	144
	Centrum	62	18	19	342
	Prawica	76	13	11	324
	Trudno powiedzieć	43	21	36	236

Tabela 2

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosowa(a)by Pan(i) w tych wyborach?							
		Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (KPEiR)	Liga Polskich Rodzin (LPR)	Partia Demokratyczna - demokraci .pl (PD)	Partia Kobiet	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy (PPP)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej
		%	%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		1	1	0	1	38	1	5	0
Płeć	Mężczyźni		1	0	0	41	1	5	1
	Kobiety	2	1	0	2	35	1	4	
Wiek	18-24 lata	1				43	2	4	
	25-34		3	1	2	49	2		1
	35-44		1		2	36		9	1
	45-54		1		2	37		5	
	55-64	1		1	1	31	1	6	
	65 lat i więcej	3	1		1	34		6	
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	3	0	1	24	1	9	0
	Miasto do 20 tys.	1		1	1	47		3	
	20-100 tys.				2	33	1	3	
	101-500 tys.		1		2	45		1	
	501 tys. i więcej mieszk.	1			2	56	2	3	1
Wykształcenie	Podstawowe	3	3	1	1	30	2	6	
	Zasadnicze zawodowe	0	1		3	28	1	5	1
	Średnie	0	1		1	42	1	6	
	Wyższe			1	1	52		2	1
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			1	1	56		1	
	Średni personel, technicy					34		6	
	Pracownicy adm.-biurowi					53			2
	Pracownicy usług		5			37		4	
	Robotnicy wykwalifikowani		1			35	1	5	
	Robotnicy niewykwalifik.				5	44		5	
	Rolnicy		11			15		29	
Pracujący na własny rach.				5	40				
Bierni zawodowo	Renciści	2			4	35		5	
	Emeryci	3	1	1	2	32		6	
	Uczniowie i studenci					47	2	4	
	Bezrobotni	2	2		5	23	7	4	2
	Gospodynie domowe i inni					33		3	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej			1	2	41		4	1
	spółce właścicieli prywatnych i państwa					48		2	
	sekt. prywat. poza rolnict.		2		1	45	1	3	
	prywatnym gosp. rolnym		10			18		31	
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	2		5	18	4	6	
	501-750	1	1		1	31	1	6	1
	751-1000	2	1			36		5	1
	1001-1500	1		1	1	52		2	
	Powyżej 1500 zł				1	47		5	
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	1	1	3	23	2	5	
	Średnie	0	2	0	2	33	0	6	0
	Dobre	0	0		1	48	1	4	0
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	2		2	16	3	7	
	Raz w tygodniu	1	1	0	1	34	1	7	1
	1-2 razy w miesiącu				2	36	1	2	
	Kilka razy w roku		1		2	54		2	
	W ogóle nie uczestniczy			2	1	49	1		
Poglądy polityczne	Lewica				1	35	2	5	
	Centrum	1	1	0	2	46	1	7	
	Prawica	0	1	0		40	0	4	1
	Trudno powiedzieć	2	1		3	20		5	

Tabela 2 cd.

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?								Liczba osób
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	Samobrona	Socjaldemokracja Polska (SdPi)	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Unia Polityki Realnej (UPR)	Unia Pracy (UP)	Inne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		25	1	0	7	1	0	1	17	649
Płeć	Mężczyźni	24	2	0	8	2	0	1	13	323
	Kobiety	27	0	0	7		0		21	325
Wiek	18-24 lata	25	1			2		1	20	89
	25-34	17	2		7	3			15	118
	35-44	21	1		5	1	1	1	20	97
	45-54	29	2	1	10	1			11	109
	55-64	30	1	1	11			1	17	138
	65 lat i więcej	29			8		1		17	97
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	3		4		0		20	216
	Miasto do 20 tys.	24			6			1	15	88
	20-100 tys.	26	1		11	1			23	115
	101-500 tys.	20			7	3	1	1	19	124
	501 tys. i więcej mieszk.	18		2	10	2		1	3	106
Wykształcenie	Podstawowe	31	1		3			1	19	136
	Zasadnicze zawodowe	32	3	1	4		1	1	20	158
	Średnie	23	0	0	7	1	0	1	17	237
	Wyższe	14	1		16	4			10	118
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15			14	3			9	79
	Średni personel, technicy	22			14				24	31
	Pracownicy adm.-biurowi	23	2		8				12	41
	Pracownicy usług	15			9	5			24	25
	Robotnicy wykwalifikowani	36		1	4			2	14	84
	Robotnicy niewykwalifik.	28						10	9	24
	Rolnicy	27							18	26
	Pracujący na własny rach.	21			10				24	23
Bierni zawodowo	Renciści	24	5		6				20	43
	Emeryci	30	1	1	9	1	1		15	139
	Uczniowie i studenci	23	2			4			18	62
	Bezrobotni	23	3		4		2		22	38
	Gospodynie domowe i inni	22	4		9				30	33
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27			10	1			14	102
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	18			11	1		2	17	53
	sekt. pryw. poza rolnict.	24		1	6	2		1	14	135
	prywatnym gosp. rolnym	21	3						17	27
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	4		5	1	1	1	27	83
	501-750	30	2		5			2	19	88
	751-1000	22		1	7	1		1	22	97
	1001-1500	27	1		6		1		8	127
	Powyżej 1500 zł	18	1	1	16	4			7	104
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	1	1	4		1	2	22	96
	Średnie	28	1		7	0	0	0	19	268
	Dobre	21	1	0	8	2			13	285
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41			3				21	38
	Raz w tygodniu	31	1		5	0	0		17	343
	1-2 razy w miesiącu	19	3	1	8	3		2	23	86
	Kilka razy w roku	12	1	1	13	2			13	118
	W ogóle nie uczestniczy	20			11	2		4	10	64
Poglądy polityczne	Lewica	11		2	34		1		10	94
	Centrum	22	1		5		0	1	13	212
	Prawica	37			1	3		1	12	244
	Trudno powiedzieć	18	5		2	1		1	42	99